

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

24372

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 21/02/2025

Özcan BARTİN
Hakkâri Milletvekili

Bilindiği üzere, mahpusların cezaevlerinde yaşadıkları hak ihlallerini duyurmaya çalışmaları, temel bir insani haktır. Mahpuslar, milletvekillerine, insan hakları kurumlarına, gazetecilere, avukatlara ve yetkili makamlara yazabildikleri mektuplar aracılığıyla seslerini duyurabilmektedirler. Bu minvalde, binlerce mektup gönderilmektedir. Ancak, Sincan 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan mahpus Hakan Adigüzel'in İnsan Hakları Derneği'ne göndermiş olduğu, cezaevinde yaşanan hak ihlallerini içeren mektup, Sincan 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi İnfaz Kurumu Müdürlüğü Disiplin Kurulu Başkanlığı tarafından sakıncalı bulunmuş ve üstü çizilerek gönderilmesine müsaade edilmiştir. Bu durum, mahpusların yetkili mercilere göndermiş olduğu mektupların denetlenemez kuralını ihlal etmektedir.

Avrupa Cezaevi Kuralları'nın 42'nci maddesinin 3. fıkrası, "her hükümlünün cezaevleri merkez idaresine, adli makama veya diğer yetkili makamlara, kapalı zarfla, istek veya şikâyetle bulunmasına izin verilmesi" tavsiyesini içermektedir. Şüphesiz, istek ve şikâyetlerin kurumun denetimine tabi tutulması, bu hakkı işlemez hale getirebileceğinden, kapalı zarfla istek ve şikâyetle bulunmasına izin verilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Maddenin 4. fıkrasında, hükümlünün resmî makamlara veya avukatına gönderdiği mektup, faks ve telgrafların denetime tabi olmayacağı esası benimsenerek savunma hakkı güvence altına alınmıştır.

Adigüzel'in Cezaevi İdaresi Disiplin Kurulu Başkanlığı tarafından sakıncalı bulunan mektubunda, "3 katlı cezaevi binasının orta katında politik mahpusların, alt ve en üst katlarında ise farklı görüşlerden mahpusların yer verilmesi nedeniyle ciddi ideolojik, siyasi, sosyal çatışmalara ve provokasyona neden olunduğu, ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olmayan mahpusların da YGC tipi cezaevinde tutulup, müebbet hükümlüsü infaz uygulamalarına tabi tutularak tek kişilik hücrede tutulmaları, havalandırma ve ortak alan kısıtlamalarına maruz kaldıkları, Bakanlık genelgesine göre haftada on saat ve on iki kişilik gruplarla gerçekleştirilmesi gereken spor ve sohbet hakkının haftada iki defa, 6 kişilik gruplarla aynı koridorda ve aynı katta bulunanlar ile yapılmasının tecridin hafifletilmesi ve sosyalleşmesine yeterince katkı sunmadığı, mahpuslara gönderilen kitaplara keyfi olarak el konulduğu, merkezi radyo gerekçe gösterilerek mahpuslara radyolarının verilmediği, merkezi radyodan verilen 3 kanalın ise mahpusların haber alma hakkını karşılayamadığı, gardiyanların yanlış beyan ve

tutanaklarına dayanarak keyfi şekilde mahpuslara disiplin cezası verildiği, başka cezaevlerine gönderilmek istenen kitapların kargo bedelinin mahpus tarafından karşılanmasına rağmen gönderilerin engellendiği, kantinlerde mahpusların ihtiyaçlarına cevap veremeyecek şekilde kırtasiye malzemesi bulundurulduğu, arızalanan duş ve musluk başlıkları için mahpuslardan ücret talep edildiği ve verilmemesi durumunda tamir edilmediği gibi hak ihlallerine yer verilmiştir.

Cezaevi İdaresi Disiplin Kurulu Başkanlığı, Hükümlünün Mektup, Faks ve Telgrafları Alma ve Gönderme Hakkı İnfaz Kanunu Madde 68'in (3). Bendine dayanarak, "Kurumun asayiş ve güvenliğini tehlikeye düşüren, görevlileri hedef gösteren, terör ve çıkar amaçlı suç örgütü veya diğer suç örgütleri mensuplarının haberleşmelerine neden olan, kişi veya kuruluşları paniğe yöeltecek yalan ve yanlış bilgileri, tehdit ve hakareti içeren mektup, faks ve telgraflar hükümlüye verilmez. Hükümlü tarafından yazılmış ise gönderilmez." kararı almıştır. Bu karar, cezaevinde yaşanan hak ihlallerinin duyurulmasına ve mahpusların savunma hakkına açıkça engel teşkil etmektedir. Oysa, Hükümlünün Mektup, Faks ve Telgrafları Alma ve Gönderme Hakkı İnfaz Kanunu Madde 68'in 4. Bendinde, "Hükümlü tarafından resmî makamlara veya savunması için avukatına gönderilen mektup, faks ve telgraflar denetime tâbi değildir" denilmektedir.

Bu bağlamda;

1. Sincan 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde tutuklu bulunan mahpus Hakan Adigüzel 'in cezaevinde yaşanan hak ihlallerinin yer aldığı İnsan Hakları Derneği'ne göndermiş olduğu mektubun Sincan 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi İnfaz Kurumu Müdürlüğü Disiplin Kurulu Başkanlığı tarafından sakıncalı bulunmasının gerekçesi nedir?
2. Barınma, eğitim, mektup, sosyal etkinlikleri ve spor faaliyetlerinden yararlandırılma, keyfi disiplin cezaları, iletişim haklarının engellenmesine dair ihlallerin yer aldığı mektubu sakıncalı bularak mahpusların savunma hakkı ve hak ihlallerinin duyurulmasını engelleyen Sincan 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi İdaresi hakkında bir soruşturma/inceleme bulunmakta mıdır?
3. Bakanlığınızca Sincan 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi Disiplin Kurulu Başkanlığı kararları denetlenmekte midir?
4. Bakanlığınız kayıtlarında savunma ve hak ihlallerinin duyurulmasına ilişkin sakıncalı bulunan mektup sayısına ilişkin bir veri bulunmakta mıdır, varsa bu sayı kaçtır?
5. Başta Sincan 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi olmak üzere Cezaevlerinden hak ihlallerinin duyurulmasına ve mahpusların savunma hakkının ihlaline ilişkin Bakanlığınıza yapılan başvuru sayısı kaçtır? Başvurulara ilişkin Bakanlığınızca çözüme kavuşturulan ve ihlal kararı verilen başvuru sayısı kaçtır?

6. Bakanlığınızca mahpusların haberleşme hürriyetini sağlamak ve korumak adına alınan tedbirler nelerdir?
7. Cezaevlerinde, mahpusların savunma hakları ihlal edildiğinde ve mektuplarına sansür uygulandığında, cezalandırma sürecinde yer alan yetkili kişilere yönelik herhangi bir denetim ve ceza mekanizması bulunmakta mıdır?
8. Mahpusların hukuki yardım alabilme süreçlerinde yaşadıkları aksaklıklar ve engellemelerle ilgili olarak Bakanlığınız tarafından herhangi bir çözüm önerisi veya iyileştirme çalışması yapılmakta mıdır?
9. Sincan 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'ne benzer diğer cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleriyle ilgili yapılan başvurulara nasıl bir yaklaşım sergilenmekte, ihlallerin çözülmesi adına hangi adımlar atılmaktadır?
10. Cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerinin mahpuslar tarafından duyurulabilmesi için hukuk büroları, gazeteciler veya sivil toplum örgütleri ile etkili bir iş birliği mekanizması kurulmuş mudur? Bu mekanizmaların işleyişi ve mahpusların hak ihlallerini duyurma süreçlerindeki rolü hakkında Bakanlığınızca yapılan çalışmalar var mıdır?